

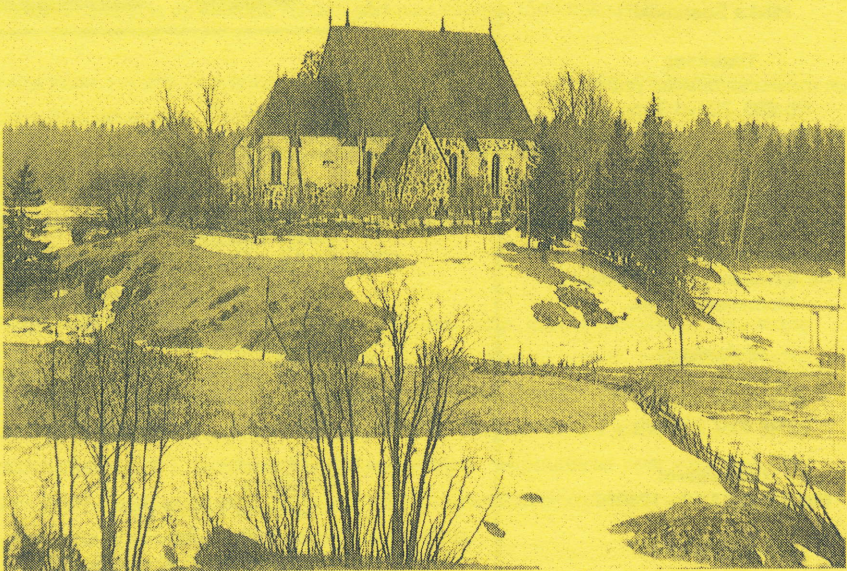
Arkeologia

NYT!

Arkeologi

NU!

1 / 97

Arkeologia
NYTI
Arkeologi
NUI
1/97

7. vuosikerta

Julkaisija

Turun maakuntamuseon ystävät -
Åbo Landskapsmusei vänner r.y.

Arkeologian jaosto -
Arkeologi sektorien.
puheenjohtaja
Heimo Kumlander
Betanianskatu 2 as.16,
20810 Turku.

puh.k.(02)2353 240 t.(02)2612 183.

Vastaava toimittaja

Anneli Keränen
Västaräkinkatu 1 A 7,
20610 Turku.
puh. k.(02)2445 895
su - to klo 20.30 jälk.

Toimituskunta

Matti Eloranta, Heimo Kumlander,
Hilkka Saarimäki

Tilaukset

Turun maakuntamuseon ystävät r.y.
PL 286, 20101 Turku
tai arkipäivinä klo 9.00 - 11.00
Puh. (02)2352 555.

Tilaushinta

Yhdistyksen jäsenille veloituksetta,
muille vuosikerta 60 mk
(3 - 4 numeroa postikuluineen)
Irtonumero 15 mk.

Mainokset

1/1 sivu 500 mk
1/2 sivu 300 mk
1/4 sivu 200 mk

Tilinumero:

Merita 2267 18 - 125967

ISSN 1236 - 4827

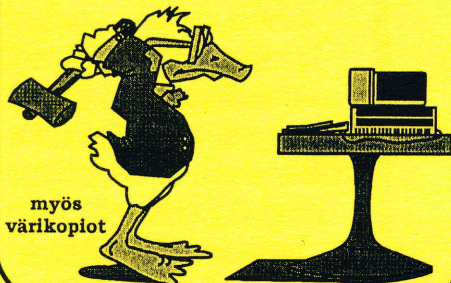
UNIPAPS

Turun yliopiston kirjakauppa
ja jäljennepalvelu

Kerttulinkatu 1

puh: 333 6664

**Tämäkin lehti
monistettu meillä**

Antero Rantanen

Lämpimät kiitokset aktiivisesta
toiminnastasi sihteerin tehtävissä,
joista vuoden vaihteessa olet
luopunut. Toivomme voivamme
kääntyä puoleesi tiukan paikan tullen.
Kaikkea hyvää Sinulle jatkossa.

Toimikunta

Kansikuva:

Nousiaisten kirkko 1967

Valok P-O Welin

Fennoscandia Archaeologia XIII

Markus Hiekkanen

UUTTA NOUSIAISTEN KIRKOSTA

Pyhän Henrikin hautakirkko Nousiaisissa on maamme eräs vahvimmin ladattuja keskiajan symboleja. Rakennuksena ja muistomerkkinä sitä on tutkittu viime vuosisadalta lähtien ja uusia tuloksia tulee aika ajoin, usein aikaisemmat mullistaen. Seuraavassa muutamista viime vuosien saavutuksista.

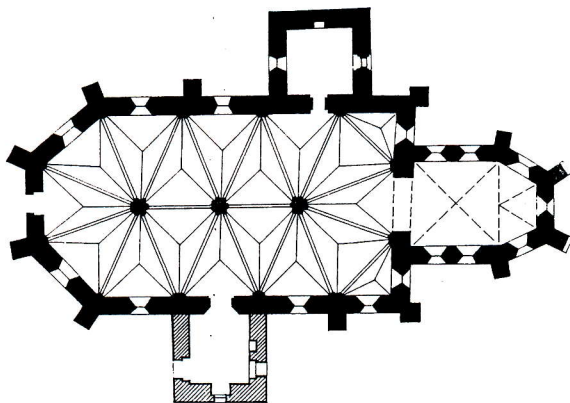
Taidehistoriamme isän Emil Nervanderin kirjoittaessa ensimmäisen yleisesityksen keskiajan taiteestamme muodostui hänen käsityksensä Nousiaisten kirkon rakennusajasta Pyhän Henrikin toiminta-ajan mukaan: "Kun nousi kysymys ensimmäisen kirkon (so. Nousiaisten kivikirkon - MH) rakentamisesta Suomessa, niin uutera piispa Henrik oli luultavasti tämän tuuman alkuunpanija, ainakin kirkon suunnitelman suhteen" (Kirkollisesta taiteesta Suomessa keski-aikana, 1887). Oletettu varma historiatieto oli siis Nervanderille sama kuin kivikirkon rakentaminen. Vasta 1900-luvun alussa vakiintui käsitys, jonka mukaan kirkko itse asiassa olisikin 150 vuotta nuorempi, 1200-luvun lopusta. Perusteina oli ja on viime aikoihin asti ollut historiallisten tulkintojen (Henrikin kultin kasvu 1200-luvun lopulla) ohessa mm. ikkuna-aukotuksen luonne: kirkon kuorin kaksoisikkuna-aihe on katsottu selvästi kertovan vuoden 1300 tienoosta.

Vasta viime vuosina on käynyt ilmi, että samanlaisia ikkuna-aukkoja on Suomessa tehty pitkin keskiaikaa (mm. Turun tuomiokirkko 1420-luvulla ja Pälkäneen kirkko n. 1500). Se ei siis ole ajoittava piirre. Samalla tavalla osoittautuivat virheellisiksi muutkin aikaisemmat ajoituspiirteet (holvaus, kalkkimaalaukset, pohjakaavan muoto). Kokonaisvaltaisen vertailun nojalla esitin väitöskirjassani 1994 Nousiaisten kirkon tulleen rakennetuksi vuosien 1440 ja 1480 välisenä aikana.

Tulosta on kritisoitu niinkuin pitääkin, sillä mm. siten tiede mahdollistaa tuloksiensa korjaamisen. Niinpä kirkkoherra Reino Salo huomautti erään esitelmätilaisuuden (Vehmaan kirkko 21.6.1994) yhteydessä, että Pyhän Henrikin sarkofagia tuskin olisi sijoitettu puukirkkoon paloturvallisuussyistäkään. Samaan viittasi aiemmin (26.3.1994) valtionarkeologi C.J. Gardberg karonkkapuheessaan. Muistutukset ovat vakavasti otettavia ja pohdintaa ansaitsevia. Sarkofagi tulisikin ottaa huomioon kirkon rakentamisaikaa arvioitaessa ja asialle voi esittää seuraavan ratkaisun.

Eräs kokonaistutkimuksen päätulos oli, että kirkot päinvastoin kuin aiemmin on luultu rakennettiin yhtenäisen suunnitelman mukaan ja suhteellisen lyhyessä ajassa. Useimmiten ne muurattiin saman mestarin alaisuudessa alusta loppuun. Nousiaisissa tämä näkyy mitä selvimmin siinä, että sakaristo ja runkokuone ovat muurausliitteessä toistensa kanssa. Kirkossa on senkaltaisia arkkitehtonisia erikoisratkaisuja, joita ei muista kirkoista tunneta ja jotka nostavat sen aivan omaan luokkaansa. On ilmeistä, että siihen on hiippakunnan korkein johto, siis piispa ja tuomiokapituli, satsannut hyvin paljon. Myös sarkofagi on laadultaan sellainen, että se ylittää minkä tahansa muun maassamme keskiajalta säilyneen taide-esineen. Koska Nousiaisten kirkkorakennus ei voi olla 1400-luvun alkupuolta aikaisemmalta ajalta ja koska myös sarkofagi valmistettiin vuosisadan ensimmäisillä kymmenillä (se asetettiin ehkä paikalleen 1429) on syytä pitää rakennusta ja haudan korostamista yhtenäisen suunnitelman osina. Näinollen itse kirkkorakennuksen voikin arvioida rakennetun hiukan aikaisemmin kuin oletin. Uudeksi ajoitusarvioksi tulisi vuosien 1420 ja 1440 välinen aika. Rakentamisessa kuten sarkofagin hankkimisessa on luultavasti piispa Maunu Tavast ollut aloitteentekijä motiivinaan halu korostaa haudan merkitystä hiippakunnan keskeisenä kulttipaikkana.

Vuoden 1996 lopussa ilmestyi aina tutustumisen arvoisen sarjan Fennoscandia Archaeologica numero XIII, jossa virolainen tutkija Kaur Altoa Tarton yliopiston taidehistorian laitokselta käsittelee Nousiaisten kirkon alkuperäistä holvikaavaa. Tämä erikoinen, muista maamme keskiajan kirkoista poikkeava toteutumaton suunnitelma on kiehtonut useita tutkijoita (mm. Iikka Kronqvist, Lars-Ivar Ringbom, Bo Lindberg). Tulkinnat ovat olleet toisistaan vahvasti poikkeavia eivätkä varsin uskottavia. Ongelmana on ollut se, että holvisuunnitelman jäljet ovat kyllä selvästi näkyvissä seinissä (pilasterit), mutta vähäisinä jättävät sijaa eri tulkinnoille

Kaur Altoan rekonstruktioehdotus (Fennoscandia Archaeologica numero XIII)

Alttoa osoittaa artikkelissaan, ettei holvikaavaa tule tarkastella sen perusteella, mitä tiedetään muista Suomen kirkkoista eikä myöskään eräistä esitetyistä muiden maiden kirkkoista. Todellisuudessa pilasterien eri osien analyysi osoittaa holvaussuunnitelman käsittäneen ns. kolmiruodejärjestelmän (Dreistrahlangewölbe ja Springgewölbe). Kirkko suunniteltiin kaksilaivaiseksi siten, että holvialoista olisi tullut pohja-alaltaan kolmio-maiset (ks. Kaur Alttoan rekonstruktioehdotus).

Mikäli analyysituloksella pitää paikkansa - ainakaan toistaiseksi ei argumentoinnissa huomaa heikkouksia - on sillä merkitystä myös keskusteltaessa kirkkorakennuksen iästä. Tämänkaltaisen holvijärjestelmä kehitettiin nimittäin vasta 1300-luvun puolivälin jälkeen Keski-Euroopassa ja se oli käytössä myöhään 1400-luvulle asti. Koska kysymyksessä on Nousiaisten kirkon alkuperäinen holvausjärjestelmä, ei rakennusta siis ole voitu muurata tutkimuksen perinteisesti olettamana ajankohtana 1200-luvun lopussa.

Jostakin syystä ei alkuperäistä holvaussuunnitelmaa toteutettu, vaan kirkko sai kolmilaivaisen ristiholviin perustuvan järjestelmän kuten muutkin etelä- ja lounaisrannikon 1400-luvun kirkot. Suunnitelmanmuutos tehtiin varsin pian seinien muuraamisen jälkeen luultavasti ennen 1440-lukua.

Lopuksi kannattaa mainita kirkon länsiholvissa näkyvä holvivaipat lävistävä hirsi. Se on herättänyt kirkossa käyneiden joukossa suurta kiinnostusta ja keskusteluissa on arveltu, että mikäli tuo hirsi voitaisiin puulustoajoitus-menetelmällä ajoittaa, saataisiin ajoitus myös seinien muuraamiselle. Hirren on nimittäin katsottu liittyvän seinien rakentamiseen jonkinlaisena tuki-rakenteena ja se jätettiin holvattaessa paikoilleen.

Ylhäällä ullakolla saattaakin huomata hirren työntyvän sekä eteläseinän länsiosaan että koillisviisteeseen, mutta tarkka muurianalyysi osoittaa uudel-leenmuuraamisen jälkiä molemmissa kohdissa. Siksi hirren kuuluminen rakennusvaiheeseen vaikuttaa kyseenalaiselta, mutta pidin puulustoajoitusta perusteltuna, jotta erilaisilta spekuloinnilta välttyttäisiin.

Joensuun yliopiston dendrolaboratorion ajoitustulos oli yksiselitteinen: hirsi huojuu honkana jossakin Nousiaisten metsässä vielä vuonna 1630, mutta kaadettiin 1631, 1632 tai 1633. Näin osoittautui, ettei se sovellu kivikirkon ajoittamiseen. Hirsi hankittiin kirkon korjaustöihin ja käytettiin ankkurina estämään seinien yläosien kallistumisen ulospäin. Samalla ajoitus kertoo, että puulustoajoituksiin käytettävä hirsimateriaali on valikoitava äärimmäisen tarkasti.

Puu alkoi muuten kasvaa vuonna 1433 eli kirkon rakentamisen aikoihin. Kaksisataa vuotta tai hiukan alle tuli sen elinkaareksi - nousiaislaisen männyn elämä keskiajalta uuden ajan alkupuolelle.

Satu Mikkonen-Hirvonen - Teija Tiitinen

MUINAISJÄÄNNÖSTEN HOITO JATKUU

Muinaisjäännösten hoidon tarve tiedostettiin jo 1960-luvulla. Asiaa pohdittiin mm. useissa seminaareissa, ja samalla tilannetta verrattiin esimerkiksi Ruotsiin, jossa muinaisjäännöksiä oli hoidettu pitkään. Todettiin, ettei tähän Suomessa ollut resursseja eikä myöskään valmiuksia. Tilanne kuitenkin muuttui ratkaisevasti vuonna 1988, jolloin velvoitetyöllisyyslaki astui voimaan. Valtion virastona Museovirastolle määritettiin työllistämismääräys, joka ulottui eri puolille maata. Työllistämismääräys suunnattiin Museovirastossa pääosin muinaisjäännösten hoitoon. Työn organisointiin ja suunnitteluun palkattiin aluksi yksi pääsuunnittelija Helsinkiin ja aluesuunnittelijat Lappiin sekä Kymiin. Myöhemmin toiminta laajentui Länsi- ja Keski-Suomeen. Kun velvoitetyöllisyyslaki kumottiin vuonna 1992 valtion talouden heikennyttyä vaikean laman johdosta, oli hoidon jatkuminen vaakalaudalla. Työ oli tuolloin jo osoittautunut niin tarpeelliseksi ja hyväksi työllistämiskeinoksi, että Työministeriö päätti jatkaa sen rahoittamista investointirahalla ja harkinnanvaraisella työllistämistuellalla.

Luoteisin rannia Viitamaalla. Alkuperäinen valokuva (1995).

Joulukuussa 1995 Työministeriö katsoi, ettei investointirahaa enää voinut myöntää toiminnalle, jota pidettiin Museoviraston pysyvänä toimintana. Museovirastolle ilmoitettiin, että rahoitus muinaisjäännösten hoitoon tulee hankkia Opetusministeriön kautta. Vuosi 1996 tuli merkitseväksi, koska Opetusministeriö joutui päättämään vakinaistettaisiinko tehokas ja vaikuttavia tuloksia aikaansaanut hoitoyksikkö vai lakkautettaisiinko se. Päätöstä saatiin odottaa vuoden loppuun saakka. Joulukuun viimeisellä viikolla tuli tieto siitä, että Museoviraston Muinaisjäännösten hoitoyksikköön perustetaan vuoden 1997 alusta johtajan ja kuuden tutkijan sekä kahden toimistotyöntekijän vakituiset virat.

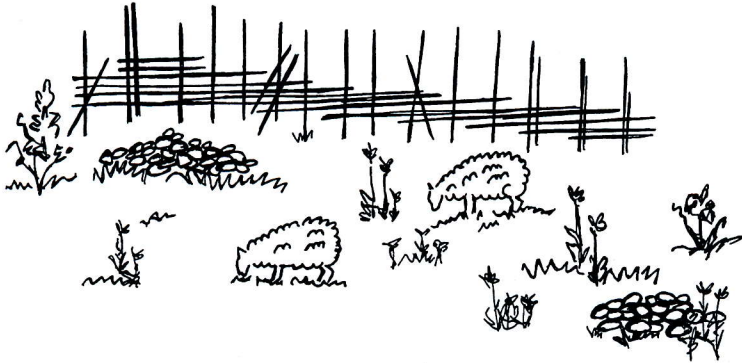
Vaikka työn suunnittelu ja organisointi on turvattu niin kentällä tapahtuvan toiminnan rahoitus on avoin. Hoitotyön suorittavat edelleen harkinnanvaraisella työllistämistuella palkatut työntekijät. Työn jatkuminen kullakin alueella on kuitenkin riippuvainen siitä, miten paikallinen työvoimatoimisto suhtautuu hoitotyöhön työllistämiskeinona. Työllistämisen lisäksi työvoimatoimistot joutuvat kustantamaan myös työstä aiheutuvat oheiskulut, joita hoitotyössä tulee mm. työmaakoppien vuokrista, raivausjätteiden hävittämisestä sekä matkakuluista.

Hoidon ensisijaisena tavoitteena on muinaisjäännösten suojelun tehostaminen. Maanomistajien ja ympäristön asukkaiden on helpompi mieltää hoidettu ja hyväkuntoinen alue arvokkaaksi kulttuuriperintökohteeksi kuin pöheköitynyt pajukkoinen peltosaareke. Työn edetessä väestön tietoisuus kotiseudun menneisyydestä kasvaa ja arvostus sitä kohtaan lisääntyy. Pitkäjänteisen hoitotyön tuloksena on muinaisjäännösten kunnostuksen ohella useille kohteille palautettu niiden perinteinen maisematyyppi kuten keto, niitty tai haka. Samalla näillä alueilla on voitu turvata perinnebiotooppien säilyminen.

Huolimatta siitä, että hoidon hyvät tulokset on useaan otteeseen todettu, joudutaan hoidon tavoitteita jatkuvasti pohtimaan. Nopeasti muuttuva yhteiskunta asettaa uusia vaatimuksia antikvaariselle toiminnalle. Arkeologien on otettava kantaa muinaisjäännösten suojelun ohella myös niitä ympäröivän maiseman rakenteellisiin muutoksiin. Muinaisjäännösten hoidon suunnittelijat tarkastelevat muinaisjäännöstä osana laajempaa historiallista ja maisemallisista perspektiiviä. Maiseman muutos on kehitysprosessi, joka jatkuu lineaarisesti pysähtymättä millekään aikatasolle. Käytännön hoitotyössä tämä otetaan huomioon siten, että hoitoa ei suunnata pelkästään esihistorialliseen suojeltuun muinaisjäännökseen vaan kaikkiin ympäristössä näkyviin ihmisen eri aikoina muovaamiin maisemallisiin elementteihin. Nämä ovat mm. historiallisen ajan rakennukset jäännöksineen, peltoterassit ja ojat, viljelysrauniot, kiviaidat ja kellarit sekä puolustusvarustukset. Työn suunnittelussa on tarkoin mietittävä, millaisiin kohteisiin hoitotyötä olisi tulevaisuudessa ohjattava, jotta valitut kohteet edustaisivat mahdollisimman monipuolisesti perinteistä kulttuurimaisemaa.

Ongelmia tulevat tuottamaan kysymykset siitä, miten tulisi suhtautua Kaarinan Muikunvuoren tai Salon Paltan kaltaisiin monikerroksellisiin esihistorialliselta ajalta saakka kehittyneisiin kulttuurimaisema-alueisiin, joiden välittömään läheisyyteen on noussut uudisrakennuksia? Samoin yksittäisillä alueilla joudutaan tekemään rajankäyntiä siitä hoidetaanko myös nuorimpia rakenteita. Kulkeeko raja 1940-luvulla käytetyn maakellarin ja 1970-luvulla käytössä olleen autotallin välillä. Käytännön museotyö on osoittanut, että oman ajan ilmiöiden huomioimatta jättäminen voi osoittautua kohtalokkaaksi virheeksi. Autotallin poistaminen alueelta merkitsisi samalla tietoista valintaa yhden aikakauden toiminnan jälkien hävittämisestä. Kysymykseen joudutaan ottamaan kantaa tapauskohtaisesti.

Perinteisen antikvaarisen toiminnan ohella museotalon ammattilaisten on yhä enenevässä määrin mietittävä vuorovaikutusta yleisön ja museotoiminnan välillä. Muinaisjäännösten hoitoyksikössä haasteeseen on vastattu aktiivisella tiedotustalla ja koulutustalla. Tulevaisuuden suunnitelmassa on mm. hoidettuja muinaisjäännöksiä käsittelevän esitesarjan julkaiseminen, opetuksen oheismateriaalin kuten dia- ja piirtoheitinkalvosarjan suunnitteleminen, sekä hoidettuja muinaisjäännöksiä käsittelevän tietopalvelun kehittäminen mm. internetin välityksellä. Samalla mietitään sitä, miten hoidettuja muinaisjäännöksiä voitaisiin tehokkaammin käyttää hyväksi virkistys- ja opetustarkoituksessa.

Tulevaisuudessa käytännön hoitotyökin tulee vähitellen muuttumaan. Maiseman hoitoon suunnatun EU-rahoituksen myötä toivotaan maanomistajien ottavan aktiivisemmän roolin perinnemaiseman hoidossa. Ne muinaisjäännökset, jotka kuuluvat perinnemaisema-alueisiin, voisivat tulla tällä tavoin hoidetuksi. Niillä alueilla, joilla laiduntaminen on mielekäs tapa hoitaa muinaisjäännöstä, tullaan panostamaan laidunnussopimusten solmimiseen. Ongelmaksi tulevat muodostumaan mm. pronssikautiset hautarauniot tai metsissä sijaitsevat kivikautiset asuinpaikat. Näiden hoitamisessa voidaan ajatella yhteistyötä esimerkiksi kotiseutuyhdistysten tai kylätoimikuntien kanssa. Aluesuunnittelijoiden työ painottuu siten tulevaisuudessa eri yhteistyötahojen neuvontaan ja ohjaamiseen.

Yhteiskunta on osoittanut näiden kuluneiden kahdeksan vuoden aikana runsaasti resursseja muinaisjäännösten hoitoon. Jatkossa työn mielekkyys tullaan punnitsemaan yleisön aktiivisuudella. Suomessa on noin 300 hoidettua muinaisjäännöstä, joista suurin osa on helposti tavoitettavissa. Museoviraston toivomuksena on, että muinaisjäännökset tulisivat tutuiksi mahdollisimman monille. Varsinais-Suomessa tehdystä hoitotyöstä on mahdollisuus saada lisätietoa 16.3. Turun linnassa järjestettävässä vuoden 1996 arkeologisten tutkimuskohteiden esittelytilaisuudessa. Tervetuloa!

MUSEOVIRASTO TIEDOTTAA

21.1.1997

Arkeologisen kulttuuriperinnön hoidon merkitys tunnustettu - Museoviraston muinaisjäännösten hoitoyksikkö vakinaistettu

Museovirasto suojelee, tutkii ja hoitaa arkeologista kulttuuriperintöä. Hoitotöitä on tehty vuodesta 1988 lähtien ja työ on rahoitettu kokonaisuudessaan työllisyysvaroin. Tämän vuoden alusta hoidosta vastaava muinaisjäännösten hoitoyksikkö on vakinaistettu ja toiminta siirretty Museoviraston omaan budjettiin. Hoitoyksikkö kuuluu arkeologian osastoon, ja sillä on aluetoimistot Kouvolassa, Porissa, Tampereella ja Turussa.

Muinaisjäännösten hoidon tavoitteena on edistää muinaisjäännösten ja kulttuurimaiseman suojelua. Hoidon tarpeeseen on kiinnitetty huomiota 1960-luvulta lähtien. Systemaattinen hoitotyö pääsi alkamaan vasta vuonna 1988, jolloin maassamme tuli voimaan uusi työllisyyslaki, joka velvoitti kuntia ja valtiota järjestämään työtä pitkäaikaistyöttömille. Museovirasto suuntasi työllistämisvelvoitteensa muinaisjäännösten hoitotyöhön.

Muinaisjäännösten hoito on hyvin työvaltaista. Työt joudutaan suurelta osin tekemään ilman koneiden apua perinteisillä työtavoilla: niittämällä, vesakoita raivaamalla jne. Kahdeksan vuoden aikana hoitotoissa on työllistetty satoja työttömiä ja työn tulokset ovat olleet näyttäviä. Suomi kuuluu muinaisjäännösten hoidossa Pohjoismaiden kärkikaartiin.

Museoviraston muinaisjäännösten hoitoyksikkö huolehtii noin 300 valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävän esihistoriallisen tai historiallisen ajan kohteen tai maisema-alueen hoidosta ja niiden kehittämisestä matkailun ja opetuksen tarpeisiin. Työn suunnittelusta, organisoinnista ja valvonnasta vastaavat aluesuunnittelijat. Varsinaiseen hoitotyöhön palkataan työntekijät edelleen työllisyysvaroin.

Lisätietoja Museoviraston muinaisjäännösten hoitoyksikön toiminnasta ja ensi kesän hoitosuunnitelmista antavat:

- yksikön esimies Jukka Moisanen puh. (09) 405 0252, 0400 416 410
- Satakunnan hoitoalueen aluesuunnittelija Leena Koivisto puh. (02) 621 1055, 040 543 2461
- Varsinais-Suomen hoitoalueen aluesuunnittelijat Satu Mikkonen-Hirvonen ja Teija Tiitinen puh. (02) 262 0259, 050 528 7403, 050 528 7408
- Kymen hoitoalueen aluesuunnittelija Heimo Pajunen puh. (05) 775 2905, 049 655 965
- Hämeen hoitoalueen aluesuunnittelija Olli Soininen puh. (03) 212 4185, 0422 305 535.

Viime kesän hirsilöytöjen ajoitus kertoo:

Kuusiston linnan uloimmat varustukset rakennettu 1430-luvun lopussa

26.2.1997

Kuusiston piispanlinnan rakennusvaiheista on saatu ensimmäinen täsmällinen luonnontieteellisin menetelmin määritelty ajoitus. Viime kesänä linnan kaakkoisen tornin alta löydettiin Museoviraston tutkimuksissa kolmikerroksinen hirsiarina, jonka varaan muuri on perustettu. Hirsistä otetut näytteet osoittavat, että puolustustorni on rakennettu Suomen tärkeimmän keskiaikaisen piispan, Maunu II Tavastin aikana. Torniä on alettu rakentaa vuonna 1437 tai heti sen jälkeen.

Hirsinäytteet tutkittiin Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratoriossa FL Pentti Zetterbergin johdolla. Puiden vuosittaisen kasvun vaihtelevuuden seuraamiseen perustuvalla menetelmällä todettiin, että hirret on kaadettu talvikaudella 1436-1437. Vuosirengasajoitusta tukevat myös hirsien päällä olleesta tuohesta tehty radiohiiliajoitus ja kaivauksilta löydettyjen rahojen ajoitus. Tuohen ajoitus tehtiin FT Högne Jungnerin johdolla Helsingin yliopiston ajoituslaboratoriossa.

Vilkasta toimintaa jo 1300-luvulla

Tornista löydettiin seitsemän keskiaikaista rahaa. Niistä varhaisin on Turussa lyöty kuusinainen, kaksipuolinen raha, joka tuli käyttöön noin vuoden 1410 jälkeen. Rahat ajoitti yli-intendentti Pekka Sarvas Museovirastosta.

Tornin viereiseltä pihalueelta on löydetty 28 rahaa, jotka ajoittuvat 1300-luvulle, osa niistä vieläpä 1300-luvun ensimmäiselle puoliskolle. Tämä osoittaa, että toiminta on ollut alueella vilkasta jo 1300-luvulla.

Asiakirjat eivät kerro paljoakaan Kuusiston linnan rakentamisesta Suomen katolisen kirkon piispojen turvapaikaksi. Ensimmäinen suomalainen Turun piispa, Maunu Ruskolta mainitsee Kuusiston ensimmäisen kerran kirjeensä päiväyksessä vuonna 1295. Sen jälkeen piispojen Kuusistossa päiväämiä kirjeitä on tasaisin välein.

Maunu II Tavast käyttää ensimmäisenä sanaa linna (castrum). Tämä asiakirjatieto ja tornin rakentamisen ajankohta 1437 todistavat pitävästi, että Maunu Tavast vahvisti piispan linnaa teettämällä suuria rakennustöitä. Viime vuonna löytyneiden hirsien avulla pystyttiin ajoittamaan myös kaksi linnan itäpuolen muurin alta aikaisemmin talteen otettua puunäytettä. Ne on kaadettu talvikaudella 1438-1439.

Maunu Tavastin edeltäjä Bero II Balk varusti linnan paaluväestöksellä, joka kiertää sen ympäri veden alla. Paaluja on tutkimuksissa löydetty yli 3000. Puut, joista ne on tehty, on kaadettu vuosina 1402-1411.

Hyviä tuloksia eri tieteenalojen yhteistyöllä

Kesän 1996 löytöjen perusteella ajoitetut osat ovat linnan uusimpia. Kivilinnan vanhimpien osien rakentaminen on vielä selvittämättä. Museovirasto jatkaa linnan raunioiden korjaustöitä vuositu-

hannen vaihteeseen asti. Samalla linnan aluetta tutkitaan pääasiassa arkeologisin ja rakennusarkeologisin menetelmin. Yhä enemmän on kuitenkin tehty ja tehdään yhteistyötä luonnontieteiden kanssa.

Perinteisen esineistön ja raha-ajoitusten rinnalle ovat tulleet radiohiiliajoitus ja vuosirengasajoitus, joka soveltuu keskiajan tutkimukseen täsmällisyytensä takia paremmin kuin suurpiirteisempi radiohiiliajoitus. Harvoin kuitenkaan saadaan niin hyviä puunäytteitä, että niistä voidaan suorittaa ajanmääritys. Tällöin luonnontieteellisenä ajanmääritysmenetelmänä käytetään radiohiiliajoitusta, joka pystytään tekemään monista materiaaleista. Kuusiston linnan tutkimuksissa ajoituksia on tehty mm. puuhiilestä, laastista ja tuohesta.

Mielenkiintoinen tutkimus- ja retkikohde

Kuusiston linna antaa tietoa ennen muuta keskiajan tutkimukselle. Kaikki sieltä löydetyt esineet ovat keskiajalta, koska Kustaa Vaasa antoi uskonpuhdistuksen myötä linnan purkumääräyksen vuonna 1528. Sen jälkeen linnan loisteliäs rooli piispan yhteiskunnallisen vallan lujittajana luhistui. Linna muuttui raunioksi, joka on tänään arvokas tiedon lähde ja mielenkiintoinen retkikohde niille, jotka haluavat kokea häivähdyksen keskiaikaisten katolisten piispojen mahdista.

Lisätietoja Kuusiston linnan viimeisimmistä tutkimustuloksista antavat:

Tutkija Antti Suna

Museovirasto, Turun linna, puh. (02) 230 3429, 049 527 884

FL Pentti Zetterberg

Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitos, ekologian osasto, dendrokronologian laboratorio, puh. (013) 151 3505, 049 170 210

FT Högne Jungner

Helsingin yliopisto, Ajoituslaboratorio, puh. (09) 1912 3436

Yli-intendentti Pekka Sarvas

Museovirasto, Suomen kansallismuseo, Rahakammio, puh. (09) 405 0436

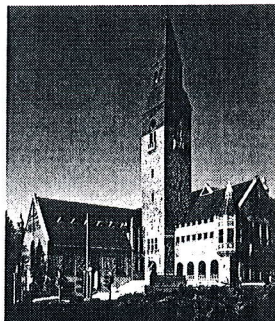
SUOMEN KANSALLISMUSEO

Mannerheimintie 34 Mannerheimvägen

Avoinna ti 11-20, ke-su 11-16, ma suljettu. Pääsymaksu 15 mk, alle 18-v. ilmaiseksi.
Öppet ti 11-20, ons-sö 11-16, må stängt. Inträde 15 mk, under 18 år fritt.

Suomen kansallismuseo suljetaan peruskorjausta varten 30.6.1997.
Finlands nationalmuseum stängs för renovering 30.6.1997.

_____ Turun maakuntamuseon ystävät _____ Åbo landskapsmusei vänner _____

Anneli Keränen

Monessa mukana

Konresta Oy / Jorma Reilander

Konservointia ja restaurointia

Konservointi- ja restaurointityö sivuaa hyvin monia aloja, johtuen ainakin osittain siitä, että kohteet, joille "tarttis tehreä jottai" ovat hyvin moninaiset, rakennuksista pienen pieniin pronssi- tai rautaesineisiin. Ei siis riitä, että tietää mitä konservointi ja restaurointi on. Pitää omata muidenkin alojen tuntemusta tai ainakin kykyä ja halua ottaa huomioon sellaisiakin seikkoja, jotka eivät ole jokapäiväisiä. Rakennusten konservointi ja restaurointi on todella haastavaa, vaihtelevaa ja antoisaa työtä ihmiselle, joka haluaa kunnioittaa vanhaa uuttakaan unohtamatta.

Jorma Reilander kertoi auliisti työstään rakennusten parissa. Hän haluaa painottaa sitä, että konservoinnin ja restauroinnin käsitteet on tärkeää pitää erillään. Ne eivät missään nimessä ole sama asia riippumatta siitä onko kohteena esine tai rakennus. Konservoinnista puhutaan, kun kohteesta poistetaan vaurioittavat ulkonaiset tekijät ja biologiset haitat, esim. metalleista suolat. Kohteen liitoksia ja kokonaisuutta vahvistetaan, kuten esim. kulunutta tuolia konservointaessa puhdistetaan tai parsitaan tuolin verhoilua. Restauroitaessa pyritään palauttamaan esineen alkuperäinen tai sen historian aikainen ilmiäisy täydentämällä kohdetta jollakin rakenneosalla, esim. uusimalla tuolin koko verhoilu. Restauroimalla osa vanhaa kohdetta saadaan loppuosa siitä säilymään paremmin.

Konresta Oy:ssä antikvaarinen puoli hoidetaan yhteistyössä Turun maakuntamuseon kanssa. Löytöaineisto, silloin melko harvoin, kun sitä rakennusten konservoinnin ja restauroinnin yhteydessä tulee, otetaan talteen ja toimitetaan arkeologeille tutkittavaksi.

Yhteistyökumppaneita on kertynyt vuosien mittaan eri tahoilta ja työkohteet ovat olleet vaihtelevia ja monet hyvinkin haastavia. Kaupunki, eri museot, seurakunnat, taloyhtiöt ja yksityiset kotitaloudetkin saattavat tarvita konservoinnin ja / tai restauroinnin ammattilaista sekä vuosittain toistuvaan seurantaan ja ylläpitotyöhön että projektiluontoisiin tehtäviin. Työkohteiden luettelo on pitkä, onhan Konresta Oy toiminut jo vuodesta 1989 alkaen, mutta ei voida sanoa, etteivätkö kohteet olisi mielenkiintoisia. Luettelot ovat kuivaa luettavaa, mutta tässä nyt esimerkkinä muutama kohde

Naantalien Kultarannan rappaus ja maalauskoristeiden konservointi ja restaurointi

Kaarinan hautakappeli, Kaarinan kirkon aittojen nosto ja perustusten kunnostus, Nummen seurakuntakoti, Paraisten kirkko

Liedon Nautelan myllyn restaurointi, Jonkarin talon siirto myllyn viereen Liedon Nautelassa, Nautelan kosken sillan korjaus

Museoiden näyttelyrakenteiden valmistus: mm. Väinö Aaltosen museon renesanssi-näyttely ja Väinö Aaltosen 100-vuotisnäyttely. Turun maakuntamuseo: mm. Hartman-näyttely, Bryggman-näyttely, Taivaan sinistä-näyttely

Kupittaan lähteen kunnostus 1990-96

Apteekkimuseo

Turun Taidemuseo: Ulkoseinien rappauksen kunnostus 1994-96

Lähiöremontteja Ilpoissa ja Suikkilassa

Brikkanen talo väritutkimus

Kulttuurikeskus Brinkkalan tutkimus ja restaurointiin valmistelevat työt sekä Apteekkimuseon restaurointi olivat käynnissä haastattelua tehtäessä. Kun pääsi tutustumaan ihmisiin "työnsä ääressä" paikanpäällä, asiaatuntematonkin kyllä ymmärsi, että tekemistä riittää. Jorma Reilander pahoitteli sitä, että paljon rakennusten säilymiseksi voitaisiin tehdä ja olisi syytä tehdä, mutta tähän työhön tahtoo löytyä rahoitusta liian harvoin sekä julkisella sektorilla, että yksityisten omistajien kohdalla.

Jorma Reilander, 19 vuotta konservaattorina Turun maakuntamuseolla, ja sitten yrittäjäksi.

"Joku ennenaikainen viidenkymppin villitys", hän sanoo, kun kysyy syytä moiseen.

Jorma oli päässyt lukemaan arkeologiaa ja kansatieteitä (1971), jossa opissa hän viihtyi puoli vuotta. Sitten vuonna 1972 "Oli kurainen kuoppa, joka ei kelvannut kenellekään". Turun maakuntamuseo aloitti suurtorin tutkimuskaivaukset ja siitä alkoi toimikausi (19 v) Turun maakuntamuseossa. Sekä Cardberg, Eenilä että Drake ehdivät olla Turun maakuntamuseon johdossa tuona aikana. Työn ohessa alkoi opiskelu kohti konservaattorin tehtäviä. Eri tyyppiset konservointialan kurssit ja 1970-lopulla suoritettu täydennyskoulutus Helsingin yliopiston ja Lahden koulutus- ja tutkimuskeskuksessa johtivat sitten vuonna 1983 konservaattorin ammattiin.

Työhön liittyvä järjestötoiminta kiinnosti, ja niinpä hän onkin toiminut työsuojeluvaltuutettuna, Akavalaisten luottamusmiehenä maakuntamuseossa, Museoalan ammattiliiton hallituksessa varapuheenjohtajana, Pohjoismaisen konservaattoriliiton hallituksessa varapuheenjohtajana, Turun yliopiston arkeologian ainejärjestö Varen puheenjohtajana (tämä oli jotain) kahden vuoden ajan, jolloin myös Torsten Edgren ja Jukka Luoto vaikuttivat arkeologian laitoksella.

Paitsi yrittäjänä Jorma Reilander on toiminut myös opettajan vaativassa tehtävässä. Vuosi sitten museologian opiskelijat pääsivät ammentamaan hänen tietämyksestään luennoilla.

Kaiken tämän lisäksi on riittänyt vielä aikaa harrastuksille. Asekeräily, veneily ja Lions Glub toiminta ja mobilistina Mauno Vanhalinnalta ostettu 22-mallinen T-Ford ovat lähellä sydäntä. Rauhallinen, kärsivällinen ja leppoisa ovat adjektiiveja, joita mielellään käyttää Jorma Reilanderista puhuessaan. Sellaisena hän on mainio mies tällä konservoinnin ja restauroinnin vaativalla saralla.

Tässä tämä on mikä otettiin pois ja sitten pistettiin "uusvanhaa" tilalle.
Taustalla apteekkimuseon seinää.

Valok. A.Keränen 1996

Pohjolan legenda:

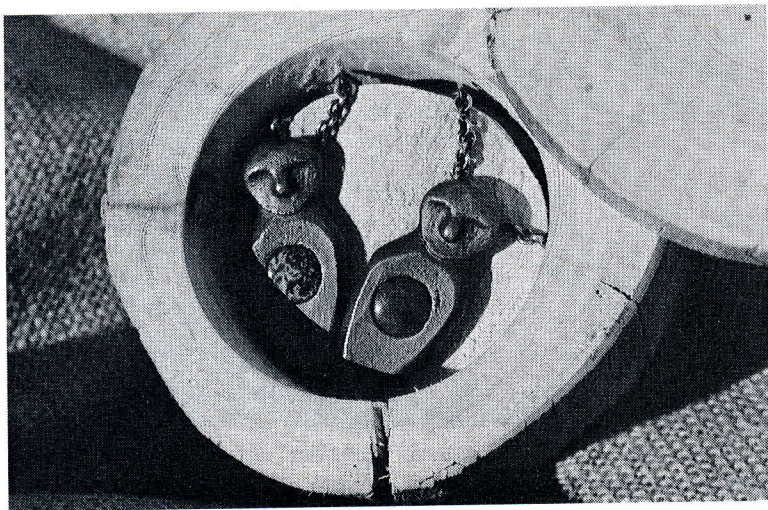
Luelahen Ukko

Enemmän kuin viisi vuosituhatta sitten kivi oli samanlainen materiaali kuin muovi tänään. Se vaati kivisepään taitoja ja materiaalin hyvää tuntemusta. Jokainen oppi ne elämänsä varrella. Elämä ei ollut ankeaa. Tutkimusten mukaan kivikauden ihmiset eivät näntyneet nälkään, vaan voivat hyvin. Heille jäi jopa vapaa-aikaa muuhun puuhasteluun. Kivikauden ihminen pohjasi pitkälti elämässään hankittuun tietoon. Käden varmuus ja luova kyvykyys tuli esille jo niissäkin oloissa. Me olemme 5000 vuoden kokemusta ja tietoa rikkaammat.

Tässä korussa on haluttu kunnioittaa paikallista perinnettä ja esi-isien työtä ja antaa uskoa käden työn ja luovuuden tärkeyteen. Tärkeätä on kunnioittaa samalla omaa luomakuntaa ja elää sovussa metsän "haltijoiden ja peikkojen" kanssa. Olkaamme jokainen oman aikamme ja elämämme seppiä.

Kiuruvedeltä on löytynyt useita satoja kivikauden esineitä. Ihmispäinen kivistä kuuluu löytöjen harvinaisuuksiin, sillä se on ainutlaatuinen koko Suomessa ja Euroopassa.

Tämän "pronssisen kivistä" korun valmistamiselle ja myymiselle on saatu Museoviraston lupa. Eri maakuntien tarinatuotteista, joihin tämä korukin kuuluu, on valmisteilla Otavan kustantama kirja, joka ilmestyy syksyllä 1997. Irma ja Jussi Heinosen yritys Korukivihio Heinenon Kiuruvedellä valmistaa näitä koruja muun tuotantonsa ohessa. Korun valmistajille on myönnetty Pro maaseutupalkinnot pitäjätasolla (1995), läänintasolla (1995) ja valtakunnallisella tasolla (1996). Korua voi tilata heiltä suoraan hintaan 300mk, (korun "tarinan" kertova diplomi ja ketju kuuluvat hintaan. Koruja on saatavissa tyhjällä reiällä tai siten, että reikään on istutettu hiottu kivi, Kivilajit vaihtelevat). Korukivihio Heinenon, 74700 Kiuruvesi, Puh.paja.(017) 758 899, koti (017) 758 827. Mikäli halukkaita ostajia on useampia voidaan tehdä yhteistilaus. Hinta sovitaan silloin erikseen tilaajien määrän mukaan. Yhteistilaushalukkuutesi voit ilmoittaa 29.04.1997 mennessä osoitteella Anneli Keränen, Västäräkinkatu 1 A 7, 20610 Turku.

TURUN MAAKUNTAMUSEO TIEDOTTAA

Kalmarin unionista kertova suurnäyttely 13.6.1997—30.9.1998

SUOMEN LEIJONA HERÄÄ ELOON KESKIAJAN TURUSSA

Turku oli unionikaupunki jo 600 vuotta ennen Euroopan unionia.

Kalmarin unionin juhluvuoden kunniaksi Turussa avataan 13. kesäkuuta suurnäyttely "Turku ja Kalmarin unioni — Pohjolan suurvalta ja herävä leijona".

Päänäyttelypaikkana on Turun linna, mutta unioniajan elämään voi perehtyä myös Turun tuomiokirkossa, tuomiokirkkomuseossa sekä Aboa Vetus & Ars Nova -museoissa.

Kalmarin unioni oli Tanskan, Norjan ja Ruotsi-Suomen valtioliitto, joka teki Pohjolasta merkittävän keskiaikaisen suurvallan. Unioni perustettiin Tanskan kuningatar Margareetan johdolla v. 1397. Pohjolalle haluttiin yhteinen ulkopoliittikka ja hallitsija. Tärkeä tavoite oli koota voimat Itämeren kauppaa hallinnutta Hansaliittoa vastaan.

Unionista piti tulla ikuisen rauhan liitto. Keskinäiset ristiriidat, valtataistelut sekä uhka idän suunnalta tekivät ajasta sotaisen ja rauhattoman. Suomi nousi kuitenkin erityisasemaan suurvallan strategisesti tärkeänä osana. Varsinkin unionin alkupuoli oli Suomelle suotuisaa aikaa: hallinnollinen, oikeudellinen ja taloudellinen asema kehittyi ja vakiintui. Unioni päättyi v. 1521, kun Kustaa Vaasa vakiinnutti asemansa Ruotsi-Suomen valtaistuimella.

Turun linnassa syntynyt kuningas ja muita kaupunkilaisia

Turku oli unioniaikana Suomen kaupallinen, hallinnollinen ja uskonnollinen keskus. Turun linna oli linnanherrojen ja -voutien tukikohta, jossa unionikuninkaat vierailivat ja ajoittain asuivatkin. Yksi heistä, kuninkaana kolmeen eri otteeseen ollut Kaarle Knuutinpoika, syntyi siellä. Turku kiinnosti myös kaappareita ja merirosvoja ja kaupunki ryöstettiin monta kertaa. Unionikuningas Erik Pommerilaisen aikana rahan lyönti alkoi Turun linnassa. Linnanpäällikön tarpeisiin laadittiin kuvitettu lakikäsi kirjoitus Codex Aboensis, joka on ollut jälkipolville merkittävä keskiajan lähde.

Ensimmäinen suomalainen lyötiin ritariksi juuri ennen Kalmarin unionin syntyä. Suomalaisella ritaristolla ja ylimystöllä oli sittemmin tärkeä asema unionissa. Turun linnassa voi tutustua aikakauden merkkihenkilöihin, ritarielämään sekä keskiaikaiseen tapaan suhtautua sodan ja rauhan sekä elämän ja kuoleman kysymyksiin.

Lisätietoja:

tiedottaja Marita Söderström, p. (02) 262 0125 tai 050 514 1880

_____ Turun maakuntamuseon ystävät _____ Åbo landskapsmusei vänner _____

Mats Sjöström esittelee Turun maakuntamuseon konservointiyksikön toimintaa.

Mats on erikoistunut arkeologisen materiaalin konservoimiseen
ja kertoo Kalmarin unioni-näyttelyn esineistön
konservoinnista

Ke 16.04.1997 klo 17.30

Turun maakuntamuseo
Kalastajankatu 4

Ilmoittautumiset

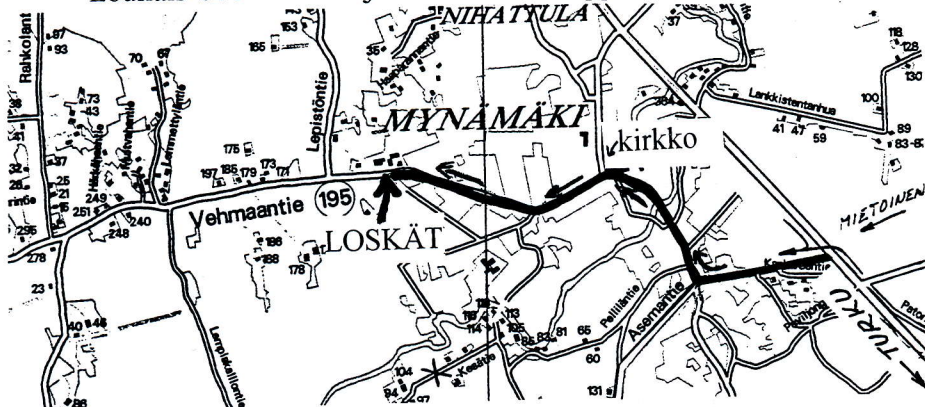
Anneli Keränen puh. 02 - 24 45 895

Ke 09.04.1997 mennessä

ARKEOLOGINEN ILTA Ti 22.04.1997 KLO 18.00
järjestäjinä Mynämäen kansalaisopisto ja Mietoisten kotiseutuyhdistys

Mynämäki

Lounais-Suomen käsi- ja taideteollinen oppilaitos (LOSKÄT)

Ohjelmassa:

Heljä Brusila, Mietoisten inventointia.

Teija Tiitinen, Museoviraston muinaisjäännösten hoitoyksikön toimintaa.

Juha-Matti Vuorinen, Mynämäen inventointia.

VAPAA PÄÄSY

TERVETULOA

Karijoen Susiluolassa aloitetaan arkeologiset kaivaustutkimukset kesäkuussa

Karijoen Susiluolan tutkimuksia jatketaan kesäkuussa 1997. Museoviraston, Geologian tutkimuskeskuksen ja Helsingin yliopiston yhteistyönä tehtävillä arkeologisilla kaivaustutkimuksilla on tarkoitus selvittää onko luolassa ihmistoiminnan jälkiä ja miltä ajalta ne ovat peräisin. Tähän mennessä tehdyt tutkimukset eivät vahvista eivätkä sulje pois mahdollisuutta, että luolassa olisi oleskeltu viimeistä jääkautta edeltävällä ajalla.

Karijoen Susiluola sijaitsee Pohjanmaalla, lähellä Kristiinankaupunkia. Luola on ilmeisesti Suomen suurin. Se sijaitsee noin 120 m:n korkeudella merenpinnasta Susivuoren pohjoisrinteellä. Suuaukon korkeus on 1,3 m ja luolan leveys 9 m.

Kesällä 1996 Geologian tutkimuskeskus teki luolassa kaivauksia yhteistyössä Karijoen kunnan kanssa. Tarkoituksena oli tyhjentää luola ja tehdä siitä nähtävyyshanke. Kaivausten yhteydessä löydettiin runsaasti eri eläinlajien luita sekä joitakin kvartsiesineitä ja kivi, jossa on selvät iskunjaljet. Tämän johdosta tutkimuksia johtanut FT **Heikki Hirvas** otti yhteyttä Museovirastoon. Koska kysymyksessä saattaa olla kiinteä muinaisjäännös, Museoviraston ja Geologian tutkimuskeskuksen sopimuksesta työt keskeytettiin aineiston jatkotutkimuksien ajaksi.

Syksyllä 1996 luolasta kerätty luuaineisto tutkittiin. Täytteen pintaosassa oli lähinnä keskisuurten nisäkkäiden jäänteitä. Pohjaosan luut olivat todennäköisesti petolintujen oksennuspalloista peräisin olevia pienten nisäkkäiden, lintujen, sammakoiden ja käärmeiden luita. Osteologisen analyysin ovat tehneet **FK Pirkko Ukkonen** Helsingin yliopiston geologian laitokselta ja **Tine Nord-Andreassen** Kööpenhaminan eläintieteellisestä museosta.

Pohjaosan pienistä luista on tunnistettu metsäpäästäinen, vesimyyrä, metsäjänis, metso ja sammakko sekä hiiren tai myyrän, varpusen kokoisen linnun ja käärmeen luita. Pääosa pintaosan luista oli jäniksen luita. Lisäksi aineistossa oli mäjän, suden tai koiran ja peuran luuta sekä kissan, lampaan tai vuohen ja suuren kanalinnun luita.

Pohjaosan luiden ikää ei pysty päättelemään ulkonäön perusteella, eikä niistä toistaiseksi ole tehty radiohiiliajoituksia. Pintaosan luut ovat peräisin eri ajoilta. Peuran luut voivat olla ainakin muutamman sadan vuoden ikäisiä, kun taas kaksi jäniksen luuta on selvästi vasta luolaan joutuneita.

Lisätietoja Karijoen Susiluolan tutkimuksista antaa Museovirastossa yli-intendentti Paula Purhonen, puh. (09) 405 0258.

Museoviraston päätöksiä ja lausuntoja 7/1997

Vehmaan pappilan tontilla rautakautinen kalmisto

Museovirasto on 24.1.1997 ilmoittanut Vehmaan seurakunnalle, että Vehmaan Pappilan tontilla sijaitsee rautakautinen kalmisto, joka rajoittaa maankäyttöä. Museovirasto pyrkii kesän 1997 kuluessa koetutkimuksin selvittämään muinaisjäännösalueen laajuuden. Ilman Museoviraston lupaa pappilan tontille ei saa rakentaa uusia rakennuksia tai suorittaa viemäri- tai muita kaivaustöitä.

Lisätietoja: tutkija Marianne Schauman-Lönnqvist, puh. (09) 405 0268

_____ Turun maakuntamuseon ystävät _____ Åbo landskapsmusei vänner _____

NAU -97 i Finland 30.6 - 18.7

Sommarens Nordiska Amatörarkeologiska Utgrävningsläger kommer att genomföras i Salo, beläget ca 60 km sydost om Åbo och drygt 100 km väster om Helsingfors.

Utgrävningarna arrangeras av sällskapet Salo-Uskela, Salo stad, Museiverket och Nordiska förbundet för hembygdsarbete och lokalkultur.

Grävplatsen, Pukkila, är en stenåldersboplatz som ligger i den södra delen av Salo stad i en naturskön jordbruksmiljö.

Förläggning i Salo; Vuohensaari campingområde, beläget en dryg mil från grävplatsen. Inkvartering i eget tält/husvagn eller i flerbäddsstuga.

Möjlighet att bo i rum/lägenhet - se "Lägerfakta".

Deltagande kan ske en eller flera veckor under perioden 30 juni - 18 juli.

I deltagaravgiften ingår en måltid och kaffe varje dag, grävutrustning, transport till och från grävplatsen, en arkeologisk kvällsföreläsning per vecka, en exkursion till fornlämningar och sevärdheter i omgivningarna kring Salo samt en kvällstillställning i Lehmijärvi.

Intresseanmälan NAU -97

Ja, tack! Jag/vi är intresserade av att medverka vid sommarens NAU-grävläger i Salo, Finland.

Sänd anmälningsblankett och mer information till:

Namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Land: _____ Telefon: _____

V.g. texta tydligt!

Anmälan sänds till:

Salo-Uskelan Seura
Vuorikuja 2 as. 16
241 00 Salo
FINLAND

Välkommen med din intresseanmälan!

_____ Turun maakuntamuseon ystävät _____ Åbo landskapsmusei vänner _____

Lägerfakta

Deltagaravgift: Högst 900/Fmk/vecka. Organisationskommittén har ansökt om medel från Nordiska Kulturfonden varför deltagaravgiften möjligen kan sjunka något!

I avgiften ingår en måltid och kaffe varje dag.

Inkvartering: Eget tält/husvagn på Vuohensaari i campingområde i Salo, alternativt flerbäddsstuga, kostnad: 150 Fmk per person och vecka. Möjlighet att bo i lägenhet: Fmk 250 per person och vecka.

Anmälan: Intresseanmälan direkt till Finland. Du får därefter en anmälningsblankett och mer information.

Pohjolan Legenda: Luelahden Ukko

Kälän doisi kuvata ihmiskasdoisen kirveen
suntija bapaasti. Enemmän kuin diisi duosi-
tuhalta sitten kivi oli samanlainen materiaali
kuin muovi tänään. Se daati kivistepän taitoja
ja kividimateriaalin hyöää tuntemusta. Mitä
jokainen oppi ne elämänsä darrella. Häikkii
tarde-esineisiin tarvittiin jossakin työstämisen
vaiheessa kivistä työkaluja, oli sitten kyse puus-
ta, luusta tai nahasta. Saviesineiden polttokin
tapautui kividisessä uunissa ja pyyntityökalut
varustettiin kividillä terillä. Kukupäivän ih-
minen on unohtanut kiven merkityksen. Elämä
ei ollut mitenkään ankeaa, vaan daati toisen-
laisia elämäntaitoja. Eulkimusten mukaan
kivihauden ihmiset eivät näantyneet nälkään,
vaan doivat hyvin. Seille jäi jopa vapaa-
aikaa muuhun puuhasteluun. Kiven työstä-
minen oli ehdottomasti miesten töitä, mutta
saviastioiden teko taas naisten.

Korussa on haluttu kunnioittaa paikallista
perinnettä. Kiurubedetta on löytynyt kivi-
hauden esineitä useita satoja. Ihmispäinen
kirves kuuluu löytöjen harvinaisuuksiin,
sillä se on ainutlaatuinen koko Suomessa/
Euroopassa.

Kos kividihauden alkuasukas tuli hyvin
toimeen Kiurubedellä, niin tietokone-
ajan lapselle se voi olla vaikeampaa.
Väkeä on runsaammin, sää on kylmempi
ja metsäkin lajistoinen köyhempi.
Kivikautilinen ihminen pohjasi pit-
kälti elämässään hankittuun tietoon
ja taitoon. Häden darmuus ja luoda
kypykkyys tulivat esille jo niissäkin
oloissa. Me olemme 5000 vuoden
kokemuksta ja tietoa rikkaammat.
Eosin tiedon kulku on osittain kat-
kennut duosituhansien saatossa.
Tämä koku haluaa kunnioittaa
esi-isien työtä ja antaa uskoa kä-
den työn ja luovuuden tärkeyteen.
Tärkeätä on kunnioittaa samalla
omaa luomakuntaa ja elää sodussa
metsän "haltijoiden ja peikkojen"
kanssa. Olkaamme jokainen oman
aikamme ja elämäme seppiä.

Toimittanut: Tarja Maskulainen
Toimitus: Kiurubeden koliseutu-
yhdistys ry.
Korukiviliemiö Seinonen